

Sygn. akt III AUa 902/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Alicja Kolonko (spr.)
Sędziowie	SSA Maria Małek - Bujak SSA Witold Nowakowski
Protokolant	Agnieszka Turczyńska

Przy udziale –

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania R. Z. (R. Z.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego R. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej

z dnia 27 stycznia 2012r. sygn. akt VI U 1331/11

zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu R. Z. prawo do emerytury począwszy od dnia(...)

/-/ SSA M.Małek – Bujak /-/ SSA A.Kolonko /-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 902/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 października 2011r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił R. Z. przyznania prawa

do emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 poz. 43 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17.12.1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednol. Dz.U. z 2009r. nr 153 poz. 1227 ze zm.) (ustawy o FUS) wobec nieudowodnienia na dzień 1 stycznia 1999r. co najmniej 15-letniego okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy uznał za uwodniony okres takiej pracy wynoszący 5 lat 11 miesięcy i 16 dni.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do świadczenia, zarzucając nieuwzględnienie okresu pracy w Fabryce (...) w Ż. od listopada 1973r. do marca 1986r. w kotłowni tego zakładu przy obsłudze kotłów przemysłowych. Jest to praca w szczególnych warunkach, wymieniona w wykazie A dział XIV pkt 1 i 2 załącznika do w/w rozporządzenia.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując dotychczasowe stanowisko i podnosząc, że za sporny okres ubezpieczony przedstawił jedynie świadectwo pracy, z którego wynika, że był zatrudniony jako starszy energetyk, samodzielny energetyk, mistrz, mistrz wydziału energetycznego, nie wynika z niego natomiast, aby świadczył pracę w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2012r. sygn. VI U 1331/11 Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej oddalił odwołanie, zasądając na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił, że ubezpieczony, urodzony w dniu (...), na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał łącznie okresy składkowe i nieskładkowe wynoszące 25 lat 7 miesięcy i 10 dni.

W okresie od 16 listopada 1973r. do 16 marca 1986r. był zatrudniony w Fabryce (...) w Ż. w pełnym wymiarze czasu pracy, kolejno na stanowiskach starszego energetyka, samodzielnego energetyka, mistrza wydziału energetycznego. Ponadto, równolegle, był zatrudniony w tym samym zakładzie pracy w okresie od 20 marca 1976r. do 20 kwietnia 1976r. na 1/2 etatu na stanowisku elektromontera instalacyjnego, a w okresie od 1 sierpnia 1984r. do (łącznie) 31 grudnia 1985r. – na 1/2 etatu w charakterze palacza kotłowego.

Swoje obowiązki zawodowe ubezpieczony wykonywał w kotłowni, przeznaczonej dla ogrzewania zakładu pracy oraz dostarczania pary technologicznej. Kotłownia mieściła cztery piece – w tym jeden węglowy i trzy na miał.

Zadaniem ubezpieczonego było nadzorowanie pracowników obsługujących piece – pilnowanie ekonomicznego spalania węgla i paliwa, utrzymywanie właściwego ciśnienia pary technologicznej, odpowiadał także za sprawność kotłów i urządzeń kotłowni, pracował w niej również fizycznie przy wwożeniu węgla, wrzucaniu go do kotłów, wywożeniu żużla, usuwaniu awarii w kotłowni, wymianianiu i uszczelnianiu zaworów.

Odwołując się do przepisów art. 184 i art. 32 ustawy o FUS w zw. z § 3 i 4 w/w rozporządzenia Rady Ministrów Sąd zauważył, że ubezpieczony powołał się w odwołaniu na pozycje działu XIV wykazu A, w których widnieją prace nieautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego (poz. 1) oraz prace oczyszczaczy przemysłowych kotłów parowych lub wodnych.

Z ustalonego stanu faktycznego, zdaniem Sądu Okręgowego, nie wynika, aby ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał wskazane prace, bowiem przede wszystkim zajmował się nadzorem nad pracownikami, co było adekwatne do zajmowanego stanowiska.

Sąd odwołał się także do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa lub przemysłu maszynowego, zaznaczając, że nie stanowi ono źródła prawa, lecz ma charakter informacyjny i dowodowy, i wskazując, że pod powołanymi w odwołaniu pozycjami

wymienione są następujące szczegółowe stanowiska pracy: maszynista kotłów – palacz, maszynista turbiny, maszynista urządzeń nawęglania, palacz kotłów siłowni, rusztowy, oczyszczacz mechaniczny, popielarz – oczyszczacz urządzeń energetycznych, ślusarz remontowy oraz żuźlowy. Ubezpieczony być może wykonywał w spornym okresie także prace objęte wykazem, ale nigdy w pełnym wymiarze czasu pracy i nie wszystkie jego prace – obowiązki zawodowe mogą być uznane za prace w warunkach szczególnych w myśl cyt. przepisów.

Wobec tych ustaleń R. Z. nie spełnił przesłanek niezbędnych do przyznania prawa dożądanego świadczenia, bowiem nie wykazał co najmniej 15-letniego okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł ubezpieczony, zarzucając naruszenie przepisu art. 184 ust. 1 pkt 1-2 ustawy o FUS oraz § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia Rady Ministrów w zw. z pkt 1 działu XIV wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia poprzez nieuwzględnienie okresu niezautomatyzowanej pracy jako palacza kotłów parowych typu przemysłowego i – powołując się na powyższe – domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie prawa do emerytury.

Podkreślił, że z zeznań świadków i jego samego wynika wprost, że w spornym okresie pracował w niezautomatyzowanej pracy palacza kotłów parowych typu przemysłowego. Czynności, które Sąd wyliczył, składają się właśnie na zakres obowiązków palacza. Przyznał natomiast, że istotnie nie wykonywał nigdy obowiązków oczyszczacza.

Na potwierdzenie swego stanowiska wniósł o przesłuchanie w charakterze świadka B. K., pracownika (...) Fabryki (...) w latach 1962-1991, pierwotnie na stanowisku referenta w Dziale Kadr, a następnie kierownika Działu Kadr i Szkolenia.

Na podstawie zeznań tego świadka **Sąd Apelacyjny ustalił, że** ubezpieczony został zatrudniony w charakterze pracownika umysłowego, jako mistrz kotłowni, ponieważ miał wykształcenie średnie techniczne. Zadaniem ubezpieczonego był nadzór nad funkcjonowaniem wydziału kotłów, pracującego w ruchu ciągłym. Nadzorował pracowników wsypujących koks do kotłów, nadzorował proces czyszczenia kotłów i ich napełniania. Służbowo podlegał Kierownikowi Wydziału Kotłowni, J. M.. Czynności fizyczne przy obsłudze kotłów wykonywał w razie potrzeby, np. zastępując konkretnego pracownika w razie jego nieobecności.

Kotłownia była wydziałem zaliczanym do I kategorii zatrudnienia (por. k. 99-100 a.s.).

Zeznania świadka nie były kwestionowane przez strony.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna, aczkolwiek nie z przyczyn w niej podniesionych.

Stan faktyczny ustalony na podstawie zeznań świadka B. K. jest w zasadzie zgodny z ustalonym przez Sąd I instancji. Znajduje on też potwierdzenie w aktach osobowych ubezpieczonego.

Wynika z nich, że w momencie podejmowania zatrudnienia w (...) Fabryce (...) R. Z. posiadał wykształcenie średnie techniczne, rozpoczął także studia wyższe na Wydziale Techniki Uniwersytetu (...) (które przerwał już jako pracownik Fabryki). Były to okoliczności, na które powoływał się w podaniu o pracę z dnia 31.10.1973r., wnosząc o przyjęcie go do pracy w charakterze pracownika umysłowego (por. k. 3 a.os.), wynikają one także z jego ówczesnego życiorysu (por. k. 6 a.os.). Z adnotacji Rady Zakładowej na tym podaniu – „wnioskuje o przyjęcie”, wynika, że ubezpieczony został zatrudniony w tym właśnie charakterze – pracownika umysłowego. Potwierdza to także wprost świadek B. K.. Z akt osobowych ubezpieczonego wynika dalej, że co najmniej od dnia 2 maja 1975r., kiedy został zatrudniony w charakterze mistrza, aż do końca zatrudnienia przysługiwał mu dodatek funkcyjny (k. 22 i nast. a.os.) (na poprzednich stanowiskach dodatek mu nie przysługiwał), a w roku 1978 ukończył

kurs kierownictwa i dozoru nad eksploatacją urządzeń energetycznych (por. k. 8 a.os.). Ukończył także kurs „w zakresie eksp. i zarz. urz. energet” (zapis oryginalny- przyp. SA., por k. 13 a.os.).

Z omawianych akt wynika wreszcie, że wykonując pracę dodatkową w wymiarze 1/2 etatu w latach 1984-85 ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku palacza kotłowego, co dobitnie wskazuje na fakt, że w Fabryce stosowana była nomenklatura, opisująca wprost stanowiska pracy fizycznej, obejmujące obsługę kotłów.

Wskazane wyżej okoliczności z całą pewnością potwierdzają poczynione przez Sąd I instancji ustalenie, że – wbrew kategoriycznym twierdzeniom odwołania i apelacji, sporządzanych przez profesjonalnego pełnomocnika, będącego radcą prawnym - R. Z. w spornym okresie **nie** pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach, wymienionych w wykazie A dział XIV ani pod pozycją 1, ani 2.

Ani jednak pełnomocnik ubezpieczonego, ani też Sąd I instancji, który ograniczył się do zweryfikowania twierdzeń pełnomocnika, nie zwrócił uwagi na fakt, że stan faktyczny ustalony w niniejszej sprawie odpowiada zupełnie innej pozycji wykazu A w dziale XIV,

a mianowicie pozycji 24 - Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Z zeznań bowiem świadka T. J. wynika, że ubezpieczony był osobą sprawującą nadzór nad pracą pracowników zatrudnionych w tych 4 kotłowniach (powinno być – kotłach, przyp. SA), jak i faktycznie wykonującym wszystkie prace związane

z utrzymaniem pracy tych kotłów (...) sprawował nadzór nad naszą pracą, natomiast nie odpowiadał za stronę techniczną kotłowni (...) w ramach obowiązków sprawował także nadzór nad pracą urządzeń kotłowni, sprawdzał czy jest właściwe ciśnienie, temperatura

w piecu. On za to wszystko odpowiadał (...) pracował tylko na kotłowni, nie wykonywał swych obowiązków na innych komórkach wchodzących w skład wydziału energetycznego (...)

(por. k. 21-22 a.s.).

Z kolei świadek S. W. zeznał, że ubezpieczony jako mistrz kotłowni

nie tylko, że odpowiadał za ludzi tam zatrudnionych, ale również wykonywał wszystkie prace związane z utrzymaniem sprawności i gotowości tych kotłów (...) ponosił odpowiedzialność jako mistrz za to, by para była dostarczana na produkcję i do ogrzewania, sprawował nadzór nad zatrudnionymi pracownikami, odpowiadał za sprawność kotłów i urządzeń umieszczonych w kotłowni, jak i sam fizycznie pracował, począwszy od wrzucania węgla, utrzymywania temperatury (tu następuje wymienianie prac fizycznych, w których ubezpieczony również uczestniczył) (por. k. 23 a.s.).

Wreszcie i sam ubezpieczony zeznał, że był odpowiedzialny pod względem technicznym za sprawność urządzeń oraz sprawował nadzór nad osobami pracującymi przy obsłudze kotłów (...) do jego obowiązków należało pilnowanie tego, aby pracownicy podlegli w sposób właściwy i bezpieczny palili w kotłach, tak, aby w sposób ekonomiczny spalać węgiel, a utrzymywać właściwe ciśnienie pary technologicznej. Ubezpieczony podał, że sprawował nadzór przeciętnie nad 15 pracownikami, na około 30, jacy pracowali w kotłowni. Wykonywał także prace fizyczne, związane z obsługą kotłów (por. k. 24 a.s.).

Ze wszystkich przytoczonych zeznań wynika wprost, że praca ubezpieczonego

w Fabryce, co najmniej na stanowisku mistrza, polegała przede wszystkim na dozorcze nad pracownikami, obsługującymi piece w ramach przemysłowej kotłowni w (...) Fabryce (...), kontroli racjonalności procesu spalania, a także kontroli technicznej jakości wytwarzanej pary przemysłowej. Wszystkie te pojęcia mieszczą się w sposób oczywisty

w określeniu dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, jako że podlegli ubezpieczonemu pracownicy wykonywali prace wymienione w tym samym dziale XIV pod pozycjami 1 i 2, tzn. prace niezautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub

wodnych typu przemysłowego (pkt 1) lub prace oczyszczaczy przemysłowych kotłów parowych lub wodnych (pkt 2). Ubezpieczony podał w sposób stanowczy, że jego praca nie obejmowała komórek przepompowni oraz hydraulicznej, które również wchodziły w skład tego samego wydziału, gdyż nie miał stosownych uprawnień (por. k. 24 a.s.).

Jak zgodnie podali świadkowie i ubezpieczony, a zeznań tych nie kwestionował także organ rentowy, uzupełniając ubezpieczony wykonywał także wskazaną wyżej pracę w szczególnych warunkach – pracę palacza w/w kotłów.

Ponieważ obie prace (i z pozycji 24 i z pozycji 1) należą do tego samego wykazu A, nie ma przeszkód, aby dokonać zsumowania obu prac w ramach każdej dniówki roboczej, aby w konsekwencji ustalić, że R. Z. co najmniej w okresie od dnia 2 maja 1975r., tzn. od dnia objęcia stanowiska mistrza, do dnia 16 marca 1986r., tzn. do zakończenia zatrudnienia w (...) Fabryce (...), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A dział XIV poz. 1 i 24. Okres ten wynosi 10 lat 10 miesięcy i 15 dni.

Łącznie z okresami ustalonym przez organ rentowy jako niesporne, a obejmującymi zatrudnienie w innych zakładach pracy, wynoszącymi 5 lat 11 miesięcy i 16 dni, ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał okres pracy w szczególnych warunkach, wynoszący **co najmniej 16 lat 10 miesięcy i 1 dzień**.

Składając zatem w dniu 26 sierpnia 2011r. wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony spełniał wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania tego prawa, zawarte w przepisach art. 184 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o FUS w zw. z § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia Rady Ministrów. Prawo do tego świadczenia, zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy o FUS, powstało z dniem (...), tzn. ukończenia przez ubezpieczonego 60 roku życia.

Mając powyższe na uwadze, po myśli art. 129 ust. 1 ustawy o FUS, na mocy art. 386 § 1 kpc, Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

/-/ SSA M.Małek – Bujak /-/ SSA A.Kolonko /-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek